

3836292 ENRD / M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท ; วท.ม. (เทคโนโลยีการวางแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาชนบท

คำสำคัญ : แชมพู/ พืชสมุนไพร/ คุณภาพในการผลิต/ มาตรฐานผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง/ กลุ่มชาวบ้าน

กิตติพงษ์ เกิดฤทธิ์ : แนวทางส่งเสริมการผลิตแชมพูผสมพืชสมุนไพรตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง : แชมพู (GUIDELINES FOR PROMOTION OF THE HERBAL SHAMPOOS PRODUCTS IN ACCORDANCE WITH THE STANDARD FOR COSMETIC : SHAMPOOS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ลัดดาวัลย์ ทองนพ, M.P.H., จีราวรรณ กองคล้าย, Ph.D., ศัญชัย ตูตพันธ์วิหาร, วท.ม., 159 หน้า. ISBN 974-663-809-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง : แชมพู (มอก. 162-2526, UDC 668, 585 กระบวนการอุตสาหกรรม) ของกลุ่มชาวบ้านผู้ผลิตแชมพูผสมพืชสมุนไพร และศึกษาคุณภาพมาตรฐานของแชมพูผสมพืชสมุนไพรที่ผลิตโดยกลุ่มชาวบ้าน เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมการผลิตแชมพูผสมพืชสมุนไพร รวมทั้งส่งเสริมให้มีการขอรับใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์แชมพูผสมพืชสมุนไพรของกลุ่มชาวบ้าน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มชาวบ้านผู้ผลิตแชมพูผสมพืชสมุนไพร และแชมพูสมุนไพรตัวอย่าง ระหว่างเดือนธันวาคม 2539 ถึง ตุลาคม 2542 จำนวน 39 กลุ่ม โดยมีตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่ม เช่น อายุ เพศ อาชีพหลัก ระดับการศึกษา รายได้ของกลุ่ม จำนวนผลผลิต และจำนวนสมาชิก 2) การได้รับความรู้เบื้องต้นในการทำแชมพู 3) พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องสำอาง : แชมพู มอก. 162-2526 และ 4) คุณภาพของแชมพูสมุนไพรที่ผลิตโดยกลุ่มชาวบ้านเปรียบเทียบกับเกณฑ์ มอก. ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับคุณภาพแชมพูของกลุ่ม ได้ตั้งตรวจที่โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มชาวบ้านผู้ผลิตแชมพูผสมพืชสมุนไพรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31-40 ปี อาชีพเกษตรกร จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้จากการขายผลผลิตแชมพูเดือนละ 1,000- 2,000 บาท และมีวัตถุประสงค์หลักในการผลิตแชมพูผสมพืชสมุนไพรเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว โดยขาย ในหมู่บ้าน และสมาชิกช่วยนำไปจำหน่ายตามร้านค้าหรือที่ชุมชน สำหรับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ พบว่า มีความรู้ระดับปานกลาง ต่ำ และสูง (ร้อยละ 56, 23 และ 21 ตามลำดับ) และในการตรวจสอบคุณภาพแชมพู จำนวน 468 ตัวอย่าง พบว่าได้มาตรฐาน จำนวน 1 ตัวอย่าง ซึ่งจากการศึกษาดังกล่าว สามารถเสนอแนวทางการส่งเสริมการผลิตแชมพูผสมพืชสมุนไพร คือ ควรมีการตรวจสอบคุณภาพผลผลิตแชมพูผสมพืชสมุนไพรที่ผลิตโดยกลุ่มชาวบ้าน เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ จัดหาบุคลากร ไปให้ความรู้แก่กลุ่มชาวบ้านที่มีการรวมกลุ่มผลิต ในด้านมาตรฐานคุณภาพของผลผลิตและการขอรับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ให้การดูแลด้านการตลาด ตลอดจนช่วยจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่กลุ่มชาวบ้าน รวมทั้งจัดหากลุ่มไปศึกษาดูงานจากกลุ่มที่มีผลผลิตได้มาตรฐาน มอก. แล้ว